Dosarul nr. 1a-2050/22
Nr Generat de PIGD - 1-22072382-02-1a-31102022
Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)
Judecător: Ion Morozan

D E C I Z I E
În numele Legii
(DISPOZITIVUL)

28 noiembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător: Iurie Iordan
Judecători: Elena Cojocari și Marcel Juganari

Cu participarea:
Procurorului: Djulieta Devder
Avocatului: Victor Palancica, în interesele inculpatului Botnari Simion
Avocatului: Vladislav Pantaz, în interesele părții vătămate Nicolae Donici
Părții vătămate: Nicolae Donici

A examinat în ședință publică în ordine de recurs, recursurile declarate de acuzatorul de stat Vladimir Severin, de partea vătămată Nicolae Donici și de apărătorul Victor Palancica în interesele inculpatului Botnari Simion împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022 adoptată în cauza penală de învinuire a lui **Botnari Simion** ***** în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și art. 152 alin. (2) lit. e) Cod Penal,

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:
Judecarea cauzei penale în prima instanță de la 24.05.2022-13.10.2022;
Judecarea recursului la Curtea de Apel Chișinău de la 13.06.2020-28.11.2023;
Procedura citării a fost legal executată.

Acuzatorul de stat Djulieta Devder, avocatul Vladislav Pantaz, în interesele părții vătămate Nicolae Donici și partea vătămată au solicitat admiterea recursurilor declarate de acuzatorul de stat Vladimir Severin și de partea vătămată Nicolae Donici și respingerea recursului declarat de apărătorul Victor Palancica în interesele inculpatului Botnari Simion împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022.

Avocatul Victor Palancica, în interesele inculpatului Botnari Simion a solicitat admiterea recursului depus împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani)

din 13 octombrie 2022, cu respingerea recursurilor declarate de acuzatorul de stat Vladimir Severin și de partea vătămată Nicolae Donici împotriva aceleiași sentințe.

Asupra recursurilor declarate de acuzatorul de stat Vladimir Severin, de partea vătămată Nicolae Donici și de apărătorul Victor Palancica în interesele inculpatului Botnari Simion împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

În conformitate cu art. art. 437 alin. (1) pct. 1^4, 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Admite recursurile declarate de acuzatorul de stat Vladimir Severin, de partea vătămată Nicolae Donici și de apărătorul Victor Palancica în interesele inculpatului Botnari Simion împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022, adoptată în cauza penală privindu-l pe **Botnari Simion *****,** *casează sentința integral și trimite cauza la rejudecare către instanța de fond, în alt complet de judecată.*

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: ***Iurie Iordan***

Judecător: ***Elena Cojocari***

Judecător: ***Marcel Juganari***

Dosarul nr. 1a-2050/22
Nr Generat de PIGD - 1-22072382-02-1a-31102022
Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)
Judecător: Ion Morozan

D E C I Z I E
În numele Legii

28 noiembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător: Iurie Iordan
Judecători: Elena Cojocari și Marcel Juganari

Cu participarea:
Procurorului: Djulieta Devder
Avocatului: Victor Palancica, în interesele inculpatului Botnari Simion
Avocatului: Vladislav Pantaz, în interesele părții vătămate Nicolae Donici
Părții vătămate: Nicolae Donici

A examinat în ședință publică în ordine de recurs, recursurile declarate de acuzatorul de stat Vladimir Severin, de partea vătămată Nicolae Donici și de apărătorul Victor Palancica în interesele inculpatului Botnari Simion împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022 adoptată în cauza penală de învinuire a lui **Botnari Simion** ***** în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și art. 152 alin. (2) lit. e) Cod Penal,

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

Judecarea cauzei penale în prima instanță de la 24.05.2022-13.10.2022;
Judecarea recursului la Curtea de Apel Chișinău de la 13.06.2020-28.11.2023;
Procedura citării a fost legal executată.

Acuzatorul de stat Djulieta Devder, avocatul Vladislav Pantaz, în interesele părții vătămate Nicolae Donici și partea vătămată au solicitat admiterea recursurilor declarate de acuzatorul de stat Vladimir Severin și de partea vătămată Nicolae Donici și respingerea recursului declarat de apărătorul Victor Palancica în interesele inculpatului Botnari Simion împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022.

Avocatul Victor Palancica, în interesele inculpatului Botnari Simion a solicitat admiterea recursului depus împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022, cu respingerea recursurilor declarate de acuzatorul de stat Vladimir Severin și de partea vătămată Nicolae Donici împotriva aceleiași sentințe.

Asupra recursurilor declarate de acuzatorul de stat Vladimir Severin, de partea vătămată Nicolae Donici și de apărătorul Victor Palancica în interesele inculpatului Botnari Simion împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

C O N S T A T Ă:

Soluția și argumentele instanței de fond:

1. Prin *sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022,* a fost încetat procesul penal în privința lui **Botnari Simion** ***** *(născut la *****, IDNP *****, originar și domiciliat în r-nul *****, supus militar, celibatar, persoane la întreținere nu are, fără dizabilități, neangajat în câmpul muncii, de naționalitate moldovean, cetățean al Republicii Moldova, anterior nejudecat)* învinuit de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.287 alin.(2) lit. b), 152 alin.(2) lit. e) Cod Penal, în baza actului de amnistie care înlătură răspunderea penală și pedeapsa.

Măsura preventivă obligarea de a nu părăsi localitatea aplicată în privința lui Botnari Simion ***** la data de 17.05.2022 a fost încetată de drept.

S-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Donici Nicolae prin care solicită încasarea din contul lui Botnari Simion în beneficiul lui Donici Nicolae a prejudiciului moral cauzat prin infracțiune și s-a încasat cu titlu de prejudiciu moral suma de 20 000,00(douăzeci mii) lei.

S-a admis integral acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Donici Nicolae prin care solicită încasarea din contul lui Botnari Simion în beneficiul lui Donici Nicolae a cheltuielilor de judecată cu titlu de asistență juridică în sumă de 10000,00 lei.

S-a admis în principiu, acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Donici Nicolae prin care solicită încasarea din contul lui Botnari Simion în beneficiul lui Donici Nicolae a prejudiciului prejudiciul biologic în sumă de 80 000,00 lei, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

S-a încasat de la Botnari Simion *****, născut la *****, IDNP *****, originar și domiciliat în r-nul ***** în folosul statului cheltuielile judiciare suportate pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr.201802D2246 din 16.10.2018 în privința părții vătămate Donici Nicolae în sumă de 320 lei și al raportului de constatare nr.201802D1775 din 24.08.2018 în sumă de 320 lei, în total suma de 640(șase sute patruzeci) lei.

2. *Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că,* Botnari Simion ***** la 06.08.2018 aproximativ la orele 23.00 aflîndu-se în curtea blocului locativ nr.28, amplasat în mun. Chișinău bd. Mircea cel Bătrîn, acționînd împreună cu alte persoane în privința cărora cauza penală a fost disjunsă, din intenții huliganice, încălcind ordinea publică, exprimată prin săvîrșirea unor acte huliganice violente, intenționat i-au aplicat lui Donici Nicolae multiple lovituri cu pumnii și cu picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzîndu-i conform raportului de expertiză judiciară nr.201802D2246 din 16.10.2018 vătămări corporale medii.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate **Botnari Simion ******* a săvârșit infracțiunea prevăzută de **art. 287 alin.(2) lit. b) din Codul penal, huliganism**, adică *acțiunile intenționate, care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, săvîrşite de mai multe persoane.*

Tot, Botnari Simion ***** la 06.08.2018 aproximativ la orele 23.00 aflîndu-se în curtea blocului locativ nr.28, amplasat în mun. Chișinău, bd. Mircea cel Bătrîn, acționînd împreună cu alte persoane în privința cărora cauza penală a fost disjunsă, intenționat, cu scopul vătămării integrității corporale, i-au aplicat lui Donici Nicolae multiple lovituri cu pumnii și cu picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzîndu-i conform raportului de expertiză judiciară nr.201802D2246 din 16.10.2018 traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin contuzie cerebrală medie, fractura oaselor nazale cu deplasare, fractura peretelui lateral al orbitei stângi, fractura peretelui lateral și anterior al sinusului maxilar stâng, fractura peretelui medial al sinusului maxilar drept, fractura liniară a arcadei zigomatice pe stânga, plăgi contuze a feței, edem al țesuturilor moi la nivelul feței, care se califică ca vătămare corporală medie.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, **Botnari Simion ******* a săvîrșit infracțiunea prevăzută de **art. 152 alin. (2) lit. e) din Codul penal**, *vătămarea intenționată medie a integrității corporale care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute de art. 151 din Codul penal, dar a fost urmată de dereglare îndelungată a sănătății, săvîrşită de mai multe persoane.*

Solicitările recurentului:

3. *Împotriva sentinței Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022 a declarat recurs acuzatorul de stat Vladimir Severin solicitînd: casarea totală a sentinței pe motivul ilegalității acesteia. Rejudecarea cauzei şi pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță. Recunoașterea vinovăției inculpatului Botnari Simion *****, a. n. *****, IDNP ***** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal (Huliganism adică acțiunile intenționate, care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, săvîrşite*

*de mai multe persoane), cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 1 an și 6 luni, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis. Recunoașterea vinovată a inculpatului Botnari Simion *****, a. n. *****, IDNP ***** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal (Vătămarea intenționată medie a integrității corporale, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute de art. 151 din Codul penal, dar care a fost urmată de dereglare îndelungată a sănătății, săvîrșită de mai multe persoane*), *cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis. Conform art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, a stabili inculpatului o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani, cu executarea acestea în penitenciar de tip semiînchis. Încetarea procesului penal în privința inculpatului Botnari Simion *****, a. n. *****, IDNP ***** în temeiul intervenirii amnistiei. Corpurile delicte: suport electronic DVD-R cu înregistrări video, 4 poze, pe 4 file și imagini extrase, pe 2 file - de păstrat la materialele cauzei. Obligarea inculpatului la compensarea cheltuielilor judiciare constituite din costul constatării și expertizei judiciare consemnate prin raportul de constatare nr. 201802D1775 din 24.04.2018 și raportul de expertiză judiciară nr. 201802D2246 din 16.10.2018, în sumă de (320 lei + 320 lei) 640 lei. Admiterea acțiunii civile a părții vătămate.*

În motivarea cerințelor sale, acuzatorul de stat a invocat următoarele aspecte:

- în cadrul examinării judecătorești a cauzei inculpatul Botnari Simion a înaintat cerere scrisă, prin care recunoscînd vina în comiterea faptei incriminate a solicitat încetarea în privința sa a procesului penale în legătură cu intervenirea amnistiei;

- în consecința examinării cauzei, în sentința sa instanța judiciară de fond a concluzionat, că, Botnari Simion ***** este acuzat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(2) lit. b), 152 alin.(2) lit. e) Cod Penal procesul penal în privința acestuia urmează a fi încetat întrucît la 24.12.2021 a fost adoptată Legea nr.243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, publicată în Monitorul Oficial nr.325-333/510 din 31.12.2021;

- analizînd argumentele instanței de fond partea acuzării consideră concluzia acesteia eronată și neconformă circumstanțelor de drept pertinente cauzei în sprijinul poziției menționate se atrage atenția instanței de apel că, în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (4) al Legii nr. 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova se dispune că: în privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)-(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6";

- totodată, în conformitate cu prevederile art. 389 alin. (1), (4) pct. 2) Cod de procedură penală se dispune că: Sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvîrșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată;

- Sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 din Codul penal și în cazurile prevăzute în art. 89 alin. (2) lit. a), b), c), e), f) și g) din Codul penal.

3.1. *Împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022 a declarat recurs partea vătămată Nicolae Donici solicitînd: să se admită recursul, să se caseze parțial această sentință, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2), cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță în partea care se referă la acțiunea civilă a părții vătămate și civile Donici Nicolae privind încasării prejudiciului biologic, prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea, în această parte, a unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează: să se admită integral acțiunea civilă a părții vătămate și civile Donici Nicolae și să se încaseze de la Botnari Simion (IDNP *****) în beneficiul lui Donici Nicolae (IDNP *****): - prejudiciul biologic cauzat prin infracțiune în sumă de - 80 000,00 lei; - prejudiciului moral cauzat prin infracțiune în sumă de - 60 000,00 lei, - cheltuielile de judecată cu titlu de asistență juridică în sumă de -10 000,00 lei.*

În motivarea cerințelor sale, partea vătămată a invocat următoarele aspecte:

- cu sentința instanței de fond nu suntem de acord în partea care se referă la admiterea parțială a acțiunii civile (latura civilă) a părții vătămate și civile Donici Nicolae în vederea recuperării prejudiciului biologic și moral, inclusiv cheltuielile pentru asistența juridică, o consideră neîntemeiată și pasibilă de a fi casată parțial pe motiv că instanța de fond a apreciat eronat probele și circumstanțele cauzei;

- subsecvent, în cadrul ședinței judiciare, pînă la începerea cercetării judecătorești, în instanța de fond, inculpatul Botnari Simion a declarat personal prin înscris autentic că recunosc săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în baza art. 364/1 CPP al RM, demersul respectiv, fiind acceptat de către instanța de judecată;

- la caz, vina inculpatului Botnari Simion în huliganism, adică acțiunile intenționate, care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, săvîrșite de mai multe persoane și vătămarea intenționată medie a integrității corporale care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute de art. 151 din Codul penal, dar a fost urmată de dereglare îndelungată a sănătății, săvîrșită de mai multe persoane, se confirmă și prin probe administrare la urmărirea penală anexate la materialele dosarului;

- în ședința de judecată a instanței de fond, inculpatul Botnari Simion a depus cerere prin care solicită încetarea procesului penal în legătură cu adoptarea legii cu privire la amnistie. în cerere se invocă prevederile art. 107 Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Precum și prevederile art.2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova;

- la pronunțarea sentinței, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că inculpatul Botnari Simion a săvârșit anume infracțiunea imputată;

- aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 CPP al RM, din punct de vedere al pertinenței, concludenții, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor;

- la data de 14.07.2022 partea vătămată și civilă Donici Nicolae, în instanța de fond, a prezentat acțiune civilă în procesul penal, prin care a formulat pretenții și anume: prejudiciul biologic cauzat prin infracțiune în sumă de - 80 000,00 lei și prejudiciului moral cauzat prin infracțiune în sumă de - 60 000,00 lei, cât și compensarea cheltuielilor suportate cu titlu de asistență juridică în sumă de -10 000,00 lei față de inculpatul Botnari Simion;

- în motivarea acțiunii a indicat că tragerea la răspundere civilă poate avea loc cu respectarea cumulativă a următoarelor condiții: infracțiunea să fi produs prejudiciul; între infracțiunea săvârșită și prejudiciul reclamat să existe un raport de cauzalitate; prejudiciul trebuie să fie cert; prejudiciul să nu fi fost reparat; să existe manifestarea de voință a celui vătămat de a fi despăgubit;

- astfel, cum au menționat anterior cu sentința contestată nu este de acord în partea care se referă la admiterea parțială a acțiunii civile a părții vătămate Donici Nicolae în vederea recuperării prejudiciului biologic și moral, inclusiv cheltuielile pentru asistența juridică, o considerăm, neîntemeiată și pasibile de a fi casată pe motiv că instanța de fond a apreciat eronat probele:

- prejudiciului moral cauzat în urma infracțiunii: din materialele cauzei penale rezultă că, partea vătămată și civilă Donici Nicolae, a înaintat acțiune civilă față de inculpatul Botnari Simion, privind încasarea prejudiciului moral cauzat în urma infracțiunii în sumă de 60 000,00 lei. Instanța de fond neîntemeiat în sentința contestată a admis parțial acțiunea civilă în această parte, instanța de fond nu a luat în considerație faptul că conform certificatului de concediu medical nr. 2962928 și certificatului de concediu medical nr. 3327100 eliberat pe numele lui Donici Nicolae, prin care se confirmă că ultimul **a fost internat în spital din data de 06.08.2018 (data comiterii infracțiunii) până la 12.09.2018, și anume 38 zile;**

- conform art. 220 Cod de Procedură Penală, acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile prezentului cod. Normele procedurii civile se aplică dacă nu contravin principiilor procesului penal și dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementări. Hotărârea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil și ale altor domenii de drept. Termenul de prescripție prevăzut de legislația civilă nu se aplică acțiunilor civile soluționate în procesul penal;

- conform art. 387 alin. (1) și (3) din Codul de procedură penală, odată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge. **în cazuri excepționale** cînd, pentru a stabili exact suma despăgubirilor cuvenite părții civile, ar trebui amînată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă;

- conform art.1998 alin.(1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune;

- potrivit art. 2025 Cod Civil (3) **Despăgubirea se stabilește sub forma unei sume globale** sau, dacă prejudiciul are caracter continuu, sub forma unei prestații periodice. In cazul în care se stabilește o despăgubire sub forma prestației periodice, debitorul poate fi obligat la constituirea unei garanții. (4) **Persoana vătămată nu este ținută să demonstreze că a cheltuit suma despăgubirii în scopul reparării prejudiciului;**

- conform art.2028 Cod civil, răspunderea pentru prejudiciul cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății (1) În caz de vătămare a integrității corporale sau de altă vătămare a sănătății, autorul prejudiciului are obligația să compenseze persoanei vătămate salariul sau venitul ratat din cauza pierderii sau reducerii capacității de muncă, precum și cheltuielile suportate în legătură cu vătămarea sănătății - de tratament, de alimentație suplimentară, de protezare, de îngrijire străină, de cumpărarea unui vehicul special, de reciclare profesională etc. (2) Determinarea salariului sau venitului ratat din cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății se efectuează conform art. 2029 și 2030. (3) La determinarea salariului sau venitului ratat nu se iau în considerare pensia de dizabilitate, stabilită persoanei vătămate în legătură cu vătămarea integrității corporale sau cu o altă vătămare a sănătății și nici alte indemnizații sau sume, plătite pe linia asigurărilor sociale de stat. (4) Volumul despăgubirilor ce se cuvin, în conformitate cu prezentul articol, cu art. 2029 și 2030, persoanei vătămate poate fi mărit prin lege sau contract. (5) Răspunderii pentru prejudiciul cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății i se aplică dispozițiile legale privind răspunderea extracontractuală, chiar dacă prejudiciul a fost cauzat cu ocazia executării unei obligații contractuale. Cu toate acestea, persoana vătămată poate invoca stipulațiile contractului dacă acestea îi sînt mai favorabile decât dispozițiile privind răspunderea extracontractuală;

- potrivit art.2037 Cod civil, (1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. (2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. (3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului. Tragerea la răspundere civilă poate avea loc cu respectarea cumulativă a următoarelor condiții: infracțiunea să fi produs prejudiciul; între infracțiunea săvârșită și prejudiciul reclamat să existe un raport de cauzalitate; prejudiciul trebuie să fie cert; prejudiciul să nu fi fost reparat; să existe manifestarea de voință a celui vătămat de a fi despăgubit. Aprecierea prejudiciului moral se face în funcție de circumstanțele cauzei, unde este necesar să se ia în considerare valoarea nepatrimonială

lezată, însemnătatea pe care o are această valoare pentru persoana vătămată. Un alt criteriu constă în durata menținerii consecințelor vătămărilor, adică durata prejudiciului, deoarece urmările pot fi temporare, trecătoare sau permanente. Durata menținerii consecințelor este un criteriu de apreciere a prejudiciului distinct de criteriul importanței. Un alt criteriu este criteriul intensității durerilor fizice și psihice. Aceasta depinde de valoarea lezată;

- în urma acțiunilor lui Botnari Simion, a fost cauzat părții vătămate Donici Nicolae un prejudiciul moral pe care la apreciat la suma de 60 000,00 lei;

- anume prin acțiunile lui Botnari Simion, exprimate atât prin violența psihică, cit și cea fizică, prin aplicarea violenței asupra persoanei, săvîrșite de mai multe persoane cauzând vătămarea intenționată medie a integrității corporale, urmată de dereglare îndelungată a sănătății, săvîrșită de mai multe persoane. Aceste circumstanțe desigur ia adus atingerea violenței psihice mia, Donici Nicolae, am suportat o stare de stres, circumstanțe legate de suferințe grave morale, atît psihice cît și fizice. Posibilitatea acordării despăgubirilor morale solicitate de partea vătămată Donici Nicolae este recunoscută, în mod expres, atît la nivel național, cît și la nivel internațional;

- în acest context, se reține faptul că, coroborat cu normele generale ale Codului Civil al RM care prevăd repararea prejudiciului moral (art. 2036), conform cărora obligația de a repara prejudiciul moral survine în cazurile stipulate de lege.

- menționează că prejudiciul moral se referă la o lezare adusă drepturilor extrapatrimoniale, neeconomice ale persoanei, provenind din atingerea adusă acelor valori sau atribuite ale individului care îi definesc personalitatea. Prin noțiunea de prejudiciu moral se înțeleg suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobîndite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personal). După criteriul domeniului personalității umane încălcate, prejudiciile delictuale pot fi clasificate ca : prejudicii cauzate personalității afective, categorie în care intră suferințele de categorie psihică, prejudicii cauzate personalității sociale (cinstea, onoarea, demnitatea, viața privată, numele, pseudonumele etc.);

- prejudiciile afective constau în suferințe psihice cauzate prin lezarea sentimentelor de afecțiune, care cuprind suferințele psihice determinate de pierderea sau de rănirea, mutilarea, desfigurarea sau îmbolnăvirea gravă a persoanelor apropiate, de pierderea locului de muncă, dezvăluirea secretului familial sau a secretului medical, de limitarea sau privarea temporară de anumite drepturi, cît și orice alte suferințe psihice similare;

- prejudiciul moral, născut din cauzarea de daune, se repară de cel care l-a cauzat altuia printr-o faptă ilicită extracontractuală (art.219 alin.(4) CPP), fiind o sancțiune prevăzută de o regulă generală, care presupune: - să se fi săvîrșit o faptă cu caracter ilicit; - între fapta ilicită săvîrșită și prejudiciul cauzat altei persoane să existe o legătură directă de cauzalitate; - autorul faptei cauzatoare de prejudiciu să fi fost în culpă;

- la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atît aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cît și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi: -

importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale și a bunurilor (viața, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinței, secretul personal și familial, onoarea, demnitatea și reputația profesională etc.); - nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice (lipsirea de libertate, pricinuirea vătămării corporale, decesul persoanelor apropiate (rudelor), pierderea sau limitarea capacității de muncă etc.); - felul vinovăției (intenția, imprudența) persoanei care a cauzat prejudiciul, în cazul în care pentru repararea prejudiciului moral este necesară prezența ei;

- la compensarea prejudiciului moral, prin prisma prevederilor art. 2016 alin. (1) și (2), 2037 Cod civil, să fie stabilit cuantumul de 60 000 de lei în beneficiul meu, Donici Nicolae, sumă echitabilă și suficientă pentru prejudiciul suferit, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale, starea de stres și frustrare cauzate acestuia;

- criteriul general evocat în jurisprudența CEDO constă în aceea că, despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă reputației, având în vedere totodată gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora. In situația daunelor morale, datorită naturii lor nepatrimoniale, o evaluare exactă a acestora în bani nu este posibilă, întinderea despăgubirilor realizându-se prin apreciere raportată la elementele de fapt;

- **cu referire la prejudiciul moral solicitat de către mine, în calitate de partea vătămată, atrag atenția instanței că prin infracțiune mi s-a adus suferințe fizice și psihice puternice, or, prin raportul de expertiză judiciară nr.201802D2246 din 16 octombrie 2018, s-a constatat că, în urma examinărilor-medico-legale, la cet. Donici Nicolae s-a constatat:** traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin contuzie cerebrală medie, fractura oaselor nazale cu deplasare, fractura peretelui lateral al orbitei stângi, fractura peretelui lateral și anterior al sinusului maxilar stâng, fractura peretelui medial al sinusului maxilar drept, fractura liniară a arcadei zigomatice pe stânga, plăgi contuze a feței, edem al țesuturilor moi Ia nivelul feței;

- totodată, declar că în prezent am probleme de sănătate, anterior am practicat sportul, acum nu mai pot practica sportul, nu pot să ridic greutăți, am dureri de cap, tratamentul este costisitor, și continui și în prezent să facă tratament;

- din aceste considerente, consider că, stabilirea cuantumului prejudiciului moral în mărime de 60 000 lei va constitui o satisfacție echitabilă, ca urmare a evenimentelor care au produs suferințe atât fizice și psihice lui Donici Nicolae ca parte vătămată și care vor fi resimțite pe o perioadă îndelungată;

- prejudiciului biologic cauzat în urma infracțiunii: Astfel, din materialele cauzei penale rezultă că, părtea vătămată și civilă Donici Nicolae, a înaintat acțiune civilă față de inculpatul Botnari Simion, privind încasarea prejudiciului biologic cauzat în urma infracțiunii în sumă de 80 000,00 lei. *Instanța de fond neîntemeiat a concluzionat că:* ”Avînd în vedere faptul că la materialele cauzei nu sunt anexate materiale care ar confirma faptul că în urma acțiunilor lui Botnari Simion ***** a fost cauzat un prejudiciu biologic în mărime de 80000 lei, avocatul invocând faptul că în urma traumelor la Donici Nicolae a fost schimbat astpectul fizic al feței urmînd în continuare tratament... ”;

- în acest contest accentuează că la materialele cauzei la depunerea acțiunii civile au fost anexate probe care confirmă prejudiciul biologic și anume: Poze foto - 2 file, Copia fișei medicale a bolnavului de staționar pe numele lui Donici Nicolae - 30 file, Copia epicrizei din 14.08.2018 - 1 filă, Copia extrasului din fisa medicală nr. 1814098 din 14.08.2018 - 1 filă;

- la caz, cu referire la pretențiile din acțiunea civilă privind încasarea prejudiciul biologic în sumă de 80 000 lei, reținem că, potrivit art. 19 alin. (3) Cod Civil, se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, **precum și diminuarea calității vieții. în cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic);**

- în conformitate cu prevederile art. 2033 Cod Civil, în cazul vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății, pe lingă repararea prejudiciului patrimonial și celui moral, **se va plăti o despăgubire separată pentru însăși vătămare (prejudiciul biologic).** Prin „prejudiciu biologic" se înțelege pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman, ce se poate manifesta prin: modificarea aspectului exterior sau a caracterelor morfologice ale persoanei; reducerea eficientei psihico-fizice adică diminuarea posibilității de utilizare a propriului corp; reducerea capacității sociale, adică aptitudinii de afirmare a persoanei în mediul ambiental; pierderea sau reducerea capacității generale de muncă; pierderea sau lezionarea dreptului de a alege în mod liber meseria sau profesia; depunerea unui efort maior în desfășurarea propriei activități, fără pierderea sau reducerea câștigului realizat;

- la caz, prin raportul de expertiză judiciară nr.201802D2246 din 16 octombrie 2018, s-a constatat că, în urma examinărilor-medico-legale, la cet. Donici Nicolae s- a constatat: - traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin contuzie cerebrală medie; - fractura oaselor nazale cu deplasare; - fractura peretelui lateral al orbitei stângi; - fractura peretelui lateral și anterior al sinusului maxilar stâng; - fractura peretelui medial al sinusului maxilar drept; - fractura liniară a arcadei zigomatice pe stânga; - plăgi contuze a feței; - edem al țesuturilor moi la nivelul feței;

- astfel, ținând cont de circumstanțele individuale ale cauzei, urmărind scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă, consider că suma de 80 000 lei pentru daunele biologice cauzate părții vătămată Donici Nicolae este o despăgubire echitabilă;

- cheltuielile de judecată: cu referire la pretențiile din acțiunea civilă privind compensarea cheltuielilor suportate de partea vătămată și civilă Donici Nicolae ca participant la procesul penal în sumă de 10 000 lei, reține că, instanța de fond în sentința contestată a admis integral acțiunea civilă în această parte. Însă, instanța de fond în sentință nu a dispus și încasarea sumei de 10000,00 lei din contul lui Botnari Simion în beneficiul lui Donici Nicolae cu titlu de cheltuieli de judecată suportate pentru asistență juridică;

- în acest context, în conformitate cu prevederile art. 228 CPP RM și art. art. 94, 96 CPC RM, partea vătămată și civilă Donici Nicolae a suportat cheltuieli legate de procesul penal în mărime de 10 000,00 lei, ce constituie cheltuieli de asistență juridică în baza

contractului de asistență juridică nr. 10/22 din 20.06.2022, confirmat prin bonul de plată nr. EH 491655 din 20.06.2022, care le-am solicitat a fi compensate de la Botnari Simion;

- aceste cheltuieli au fost achitate de către Donici Nicolae, care avea nevoie de asistență juridică. Aceste cheltuieli suportă textul rezonabilității, deoarece munca prestată de către avocat pe cauza dată este proporțională cu suma indicată. Suma de 10 000 lei este una conformă cu recomandările Consiliul Uniunii Avocaților din RM, aprobat prin decizia nr. 2 din 30.03.2012;

- menționează că în materialele dosarului sunt anexate originalul mandatului de împuternicire a avocatului pentru acordarea asistenței juridice, bonul de plată nr. EH 491655 din 20.06.2022, privind achitarea serviciilor juridice în baza contractului de asistență juridică nr. 10/22 din 20.06.2022 în sumă totală de 10 000 lei, care solicităm a fi compensate de la Botnari Simion;

- în temeiul prevederilor art. 415 alin. (1), pct. 2) Cod procedură penală, (1) Instanța de apel, judecind cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: 2) admite apelul, casînd sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin.(2), și pronunță o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță;

- reieșind din cele expuse mai sus, avînd drept suport toate circumstanțele de fapt relatate, consideră că există toate temeiurile legale pentru admiterea cererii de apel și evidentă necesitatea casării parțiale sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 13.10.2022.

3.2. *Împotriva sentinţei Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022 a declarat recurs apărătorul Victor Palancica în interesele inculpatului Botnari Simion solicitînd: admiterea recursului, casarea sentinţei Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 13 octombrie 2022, şi pronunţarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanţă, prin care, să fie respinsă acţiunea civilă înaintată de către partea vătămată Donici Nicolae. Respingerea acţiunilor civile înaintate de către partea vătămată Donici Nicolae ca neîntemeiate.*

În motivarea cerinţelor sale, apărătorul a invocat următoarele aspecte:

- cu sentința sus indicată nu este de acord, o consideră ca fiind una ilegală și neîntemeiată;

- dat fiind faptul că, inculpatul în ședința preliminară a depus cerere prin care a solicitat instanței, încetarea procesului penal în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, instanța conducându-se de prevederile art. 2 a legii sus menționate urma să adopte anume o asemenea soluție, sau - Art. 2.- (1) Procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal prevede pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, ***încetează*** la faza de urmărire penală sau la cea ***de judecare a cauzei,*** cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. Aceste prevederi au fost ignorate ba mai mult ca atât, soluția adoptată de instanțe contravine prevederilor acestui articol, deoarece instanța mai întâi a refuzat cererea prin care am solicitat încetarea procesului în ședință

preliminară, după care a dispus judecarea cauzei în procedură specială prevăzută de art. 364/1 CPP;

- adică, instanța, în conformitate cu prevederile Articolul 345 alin. (4) în ședința preliminară se soluționează chestiunile privind: 1) cererile și demersurile înaintate, precum și recuzările declarate;

- urmând să adopte o soluție conform Articolul 332. încetarea procesului penal în ședința de judecată, (1) În cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5) -9), 285 alin. (2), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. (3) Concomitent cu încetarea procesului penal, instanța ia măsurile respective prevăzute în art. 54 și 55 din Codul penal, precum și decide asupra chestiunilor prevăzute în art.285 alin.(6). (4) Sentința de încetare a procesului penal poate fi atacată cu apel sau, după caz, cu recurs în instanța ierarhic superioară, în modul prevăzut de prezentul cod. (5) În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite tară acordul inculpatului. în acest caz, procedura continuă în mod obișnuit;

- ***art. 275*** Circumstanțele care exclud urmărirea penală, Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care: 4) a intervenit termenul de prescripție sau ***amnistia;***

- ***art. 350*** Încetarea procesului penal, ***(1) Dacă în ședința preliminară*** s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. (2) O dată cu încetarea procesului penal, instanța decide și asupra chestiunilor prevăzute în art.285 alin.(6). (3) Copia de pe sentința de încetare a procesului penal se înmînează părților și persoanelor interesate, explicîndu-li-se modul și ordinea de atac;

- ***art. 275*** Circumstanțele care exclud urmărirea penală, Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care: 1) nu există faptul infracțiunii; 2) fapta nu este prevăzută de legea penală ca infracțiune; 3) fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu excepția cazurilor cînd infracțiunea a fost săvîrșită de o persoană juridică; 4) a intervenit termenul de prescripție ***sau amnistia;***

- ***art. 285*** Încetarea urmăririi penale, (1) Încetarea urmăririi penale este actul de liberare a persoanei de răspunderea penală și de finisare a acțiunilor procedurale, în cazul în care pe temei de nereabilitare legea împiedică continuarea acesteia. (2) Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)-9) din prezentul cod;

- ***art. 387*** Soluționarea acțiunii civile, (1) O dată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sînt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge. (3) În cazuri excepționale cînd, pentru a stabili exact suma despăgubirilor cuvenite părții civile, ***ar trebui amînată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă,*** urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă;

- în ceea ce ține de acțiunea înaintată de către Donici Nicolae admisă parțial de instanță, ținem să menționăm că în această parte la fel s-a admis o ilegalitate sau, în

cadrul ședinței de judecată atât Botnari Simion cât și apărătorul său au pledat pentru respingerea acesteia ca fiind abuzive și neîntemeiate;

- partea vătămată Donici Nicolae în acțiunea civilă înaintată nu a probat-o și nici nu a motivat-o nici în drept, nici în fapt și nici nu este clar de unde aceste pretenții materiale și morale;

- partea vătămată Donici Nicolae nu a prezentat careva acte justificative în fața instanței de judecată pentru a demonstra cheltuielile suportate, în afară de serviciile juridice, care au fost efectuate ulterior

- instanța de fond din oficiu a admis cererea înaintată de partea vătămată Donici Nicolae, catalogându-le ca pe niște acțiuni civile veritabile;

- consideră că instanța a admis o eroare de fapt și de drept în momentul în care a admis parțial acțiunea civilă înaintată de Donici Nicolae, deoarece singură în motivarea soluției, instanța de fond se contrazice pe de o parte, **constatând că Donici Nicolae n-a prezentat careva probe și la materialele cauzei nu sunt anexate careva probe care ar confirma faptul că în urma acțiunilor lui Botnari Simion a fost cauzat un prejudiciu biologic în mărime de 80 000 lei,....,** ca ulterior să admită în principiu acțiune în privința lui Donici Nicolae;

- aici și apare nedumerirea soluției adoptate în partea ce ține de acțiunea civilă, deoarece Instanța admite parțial acțiunea civilă înaintată de Donici Nicoale, - ***și anume dispune încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 10 000 lei, prejudiciu moral 20 000 lei, iar în partea prejudiciului biologic, a admis în principiu;***

- nu este clar și chiar dubios faptul cum pe de o parte, procesul penal în privința lui Botnari Simion încetează iar pe de o parte se admite acțiunea civilă;

- consideră că Instanța de Judecată urma să țină cont de declarațiile date de Botnari Simion sub jurământ, de materialele cauzei penale care confirmă că la conflictul care a avut loc, au fost prezente cel puțin 6 persoane și de la care partea vătămată e în drept să solicite prejudiciu moral proporțional suferințelor avute și cheltuielilor suportate;

- întru asigurarea unei practici corecte privind aplicarea legislației care reglementează procedura încasării cheltuielilor judiciare la soluționarea acțiunii civile în procesul penal, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție a explicat următoarele: Potrivit reglementărilor în vigoare persoana care a cauzat prin fapta sa o daună altei persoane este obligată la repararea ei, ceea ce implică dreptul celui prejudiciat de a solicita repararea pagubei. Dreptul respectiv se realizează prin constituirea victimei în calitate de parte civilă și înaintarea acțiunii civile;

- acțiunea civilă are ca obiect tragerea la răspunderea civilă a inculpatului, iar în cazurile prevăzute de lege a părții civilmente responsabile;

- acțiunea civilă se rezolvă în cadrul procesului penal, numai în măsura în care i-a fost alăturată și împreună au ajuns în fața instanței investite cu judecarea cauzei penale. In acest sens tragerea la răspundere civilă poate avea loc cu respectarea cumulativă a următoarelor condiții: - infracțiunea să fi produs prejudiciul; - între infracțiunea săvîrșită și prejudiciul reclamat să existe un raport de cauzalitate; - prejudiciul trebuie să fie cert; - prejudiciul să nu fi fost reparat; - să existe manifestarea de voință a celui vătămat de a fi despăgubit;

- amalgamul de circumstanțe enumerate, pot servi pentru justificarea instanței în casarea sentinței în partea ce ține de admiterea în parțială a acțiunii civile.

Cu privire la procedura de judecare a cauzei:

4. Astfel, în instanța de fond, cauza penală privindu-l pe **Botnari Simion ******* a fost examinată conform procedurii prevăzute la art. 364[1] Cod de procedură penală, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022 a fost contestată cu **apel** de către acuzatorul de stat Vladimir Severin, de partea vătămată Nicolae Donici și de apărătorul Victor Palancica în interesele inculpatului Botnari Simion.

4.1. Prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 83 din 14 aprilie 2023 (în vigoare din 02.08.2023), art. 364[1] Cod de procedură penală, a fost completat cu aliniatele 10 și 11, cu următorul cuprins: ”(10) Sentința adoptată în condițiile prezentului articol poate fi atacată cu recurs, invocându-se doar erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilită. Partea vătămată poate ataca cu recurs sentința, invocând doar erorile procesuale. (11) Recursul se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art.447 și 448.”

4.2. Potrivit art. IV al Legii nr. 83 din 14 aprilie 2023 (în vigoare din 02.08.2023), Cauzele care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, se află în faza de inițiere a acordului de recunoaștere a vinovăției și cauzele de judecare pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, se află la etapa de până la începerea cercetării judecătorești **se vor examina conform procedurii prevăzute de prezenta lege**.

4.3. La fel, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) nr. 245 din 31.07.2023 (în vigoare de la 22.08.2023), la articolul 437, alineatul (1) se completează cu punctele 1[1])–1[4]) cu următorul cuprins: ”1[1]) sentințele ale căror părți au fost secretizate, dacă nu se contestă fondul cauzei; 1[2]) sentințele pronunțate în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției și în procedura acordului de cooperare; 1[3]) sentințele adoptate în ședință preliminară; **1[4]) sentințele pronunțate în procedura pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală**;”.

4.4. Conform art. 3 Cod de procedură penală, (1) În desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească. (2) Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, pot rămîne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.

4.5. Respectiv, chiar dacă la momentul adoptării sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022 aceasta era pasibilă de a fi atacată cu apel, în instanța ierarhic superioară aceasta a fost examinată în ordine de recurs, în conformitate cu prevederile art. 447 și 448 Cod de procedură penală.

Argumentele părților:

5. La judecarea recursului, acuzatorul de stat Djulieta Devder, avocatul Vladislav Pantaz, în interesele părții vătămate Nicolae Donici și partea vătămată au solicitat admiterea recursurilor declarate de acuzatorul de stat Vladimir Severin și de partea vătămată Nicolae Donici și respingerea recursului declarat de apărătorul Victor Palancica în interesele inculpatului Botnari Simion împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022. Astfel, avocatul Vladislav Pantaz, în interesele părții vătămate Nicolae Donici, partea vătămată și procurorul au solicitat trimiterea cauzei la rejudecare.

5.1. Avocatul Victor Palancica, în interesele inculpatului Botnari Simion a solicitat admiterea recursului depus împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022, cu respingerea recursurilor declarate de acuzatorul de stat Vladimir Severin și de partea vătămată Nicolae Donici împotriva aceleiași sentințe. Totodată, avocatul Victor Palancica a menționat că instanța de fond corect a încetat procesul în baza actului de amnistie, inculpatul nu este de acord doar cu acțiunea civilă.

5.2. Inculpatul Botnari Simion ***** fiind citat legal despre data, ora și locul examinării cauzei în instanța de recurs, nu s-a prezentat. Însă, la data de 28.11.2023 prin intermediul poștei electronice a Curții de Apel Chișinău, Botnari Simion a expediat o cerere prin care solicită examinarea cauzei în absența sa, pe motiv că se află peste hotarele Republicii Moldova, la lucru. Totodată, a menționat că susține pe deplin poziția apărătorului.

Colegiul Penal reține că potrivit art. 447 alin. (1) Cod de procedură penală judecarea recursului se face cu citarea procurorului, avocatului și celorlalte părți. Participarea procurorului și a avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie. *Neprezentarea inculpatului*, părții vătămate, părții civile și părții civilmente responsabile legal citate, precum și a reprezentanților lor *nu împiedică examinarea recursului*, însă dacă este necesar, instanța de recurs poate recunoaște prezența lor obligatorie, informîndu-i despre aceasta. Prezența inculpatului aflat în stare de arest este obligatorie, cu excepția cazului în care acesta refuză să fie escortat la ședință.

Astfel, audiind participanții la proces, ținînd cont de faptul că inculpatul Botnari Simion ***** a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței și de a se apăra personal, instanța de recurs a dispus examinarea recursului în lipsa acestuia.

Subsidiar, instanța la dezbaterea acestei chestiuni a ținut cont și de Hotărîrea Curții Europene pentru Drepturile Omului nr. 26850/11 în cauza *Mohamed Majdi Kattan contra României*, care are incidență direct asupra speței date și în care Înalta Curte a statuat că în cazul în care instanța în derularea unui proces penal a executat pozitiv obligațiunea de citare legală a participanților la adresa furnizată de aceștia, iar inculpatul deliberat a neglijat obligațiunea sa de a se prezenta în fața instanței nu constituie încălcare a dreptului la apărare și la un proces echitabil.

Aprecierea instanței de recurs:

6. Examinând sentința atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, audiind procurorul, avocatul inculpatului, avocatul părții vătămate și partea vătămată în proces și

cercetând materialele cauzei, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău consideră necesar de *a admite* recursurile declarate de acuzatorul de stat Vladimir Severin, de partea vătămată Nicolae Donici și de apărătorul Victor Palancica în interesele inculpatului Botnari Simion împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022, cu casarea integrală a sentinței și trimiterea cauzei la rejudecare în aceiași instanța în alt complet de judecată, reieșind din următoarele considerațiuni:

6.1. În conformitate cu art. 364^1 alin. (10) și (11) Cod de procedură penală, (10) Sentința adoptată în condițiile prezentului articol poate fi atacată cu recurs, invocându-se doar erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilită. Partea vătămată poate ataca cu recurs sentința, invocând doar erorile procesuale.

(11) Recursul se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art.447 și 448.

6.2. Potrivit art. 437 alin. (1), pct. 1^4) Cod procedură penală, (1^4) Pot fi atacate cu recurs: 1) sentințele pronunțate în procedura pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

6.3. Conform art. 448 Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs. (2) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

6.4. Potrivit art. 449 alin. (1), pct. 2, lit. a) Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: 2) admite recursul, casînd hotărîrea, parțial sau integral, și ia una din următoarele soluții: d) dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

7. Potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1)-(8) Cod de procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod, exceptând doar situațiile când prioritate au reglementările internaționale sau când unele prevederi legale sunt declarate neconstituționale. Potrivit art. 2 alin. (4) Cod de procedură penală, normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod.

8. În corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Potrivit art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit amnistia.

Conform art. 285 alin. (2) și (7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. **4)**–9) din prezentul cod. Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală *nu pot avea loc contrar voinței acesteia. În acest caz, urmărirea penală continuă.*

Potrivit art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, dacă *în ședința preliminară* s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Conform art. 332 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 285 alin. (2), instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal *nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.*

Potrivit art. 384 alin. (1), (3) și (4) Cod de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței *de condamnare*, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată.

Conform art. 389 alin. (1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

Sentința de condamnare se adoptă *cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei* conform art. 107 din Codul penal.

Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), alin. (4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului. Partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal.

Conform art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate *constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului*. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, *dar îl liberează de pedeapsă* pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este datoare să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței.

Potrivit art. 396 pct. 2) Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de încetare a procesului penal trebuie să cuprindă dispoziția de încetare a procesului penal și motivul pe care se întemeiază încetarea procesului.

9. Astfel, consecutivitatea prescripțiilor din art. 1 alin. (1), 7 alin. (1) – (8), 2 alin. (4), 275 pct. 4), 285 alin. (2) și (7), 350 alin. (1), 332 alin. (1) și (5), 384 alin. (1), (3) și (4), 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, atestă clar și concludent că ***încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de instanța de fond, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte*** (art. 350 alin. (1), 332 alin. (1) CPP).

10. În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr.243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, *aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de*

judecare a cauzei. Art. 2 alin. (1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

11. La caz, Colegiul Penal atestă că dosarul penal privind învinuirea inculpatului **Botnari Simion ******* în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și art. 152 alin. (2) lit. e) Cod Penal, a parvenit în procedura judecătorului Ion Morozan la data de 24 mai 2022, ședința preliminară fiind fixată pentru data de 02 august 2022.

În cadrul ședinței de judecată din 02.08.2022 și până la începerea cercetării judecătorești, avocatul Victor Palancica și inculpatul au depus cerere prin care au solicitat ca în privința inculpatului Botnari Simion ***** să fie aplicate prevederile Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, cererea fiind pusă în discuție în ședința de judecată din data de 02 august 2022. Totodată, în ședința de judecată din 02.08.2022 a fost depusă și acțiunea civilă de către partea vătămată.

Astfel, potrivit procesului – verbal, ședința de judecată din 02.08.2022 s-a întrerupt, reieșind din necesitatea instanței de a studia materialele cauzei în corelație cu argumentele invocate de către participanți și s-a anunțat întrerupere în examinarea cauzei, cu fixarea și pronunțarea încheierii pentru data de 25.08.2022.

Conform Încheierii Judecătoriei Chișinău din (sediul Buiucani) din 25 august 2022, s-a dispus: ”Cererea avocatului Victor Palancica în interesele inculpatului Botnari Simion prin care se solicită emiterea unei sentințe de încetare a cauzei penale de învinuire a lui Botnari Simion în legătură cu adoptarea Legii cu privire la amnistie urmează a fi soluționată o dată cu pronunțarea asupra fondului cauzei”.

Respectiv, la data de 30.08.2022, Botnari Simion ***** a depus o cerere susținută de apărător, prin care a declarat personal, prin înscris autentic, că recunoaște necondiționat săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu, solicitând judecarea cauzei penale în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, fiind conștient de efectele juridice ale acestor declarații semnate în prezența apărătorului, care a consemnat acest fapt. În aceeași ședință, inculpatul a fost audiat potrivit regulilor de audiere a martorului, pe marginea învinuirii aduse.

În instanța de fond, acuzatorul de stat Vladimir Severin a solicitat de a-l recunoaște culpabil pe Botnari Simion ***** vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin.(2) lit. b) CP, și a solicitat încetarea procesului penal în temeiul intervenirii amnistiei, corpurile delicte de păstrat la materialele cauzei, de încasat din contul inculpatului cheltuielile judiciare, acțiunea civilă de admis integral.

În rezultat, instanța de fond a anunțat întrerupere pînă la data de 17.10.2022, ora 14:00 pentru redactarea sentinței.

Ulterior, în sentința pronunțată, instanța de fond a dat apreciere probelor administrate de organul de urmărire penală și declarațiilor inculpatului, apreciind vina acestuia ca fiind pe deplin dovedită.

12. În asemenea circumstanțe, Colegiul Penal consideră că instanța de fond greșit a dispus prin sentință încetarea procesului penal în legătură cu aplicarea în privința inculpatului a art. 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021, în vigoare din 31.12.2021, or ***încetarea procesului penal în cazul amnistiei putea fi dispusă de instanța de fond doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte.***

13. În speță, însă, cauza penală privindu-l pe **Botnari Simion** *****, conform procedurii prevăzute la art. 364[1] Cod de procedură penală, instanța de fond a audiat inculpatul care și-au recunoscut vina pe deplin și a acceptat examinarea cauzei pe baza probelor administrate de organul de urmărire penală.

Respectiv, instanța de fond constatînd fapta comisă de inculpați și vinovăția acestora în săvîrșirea faptei incriminate, urma să se conducă de prevederile art. 389 alin. (1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală și să adopte o sentința de condamnare ***cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei*** **conform art. 107 din Codul penal.**

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii.

14. Instanța de recurs subliniază că art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală stabilește în mod expres că instanța de recurs poate adopta o hotărâre nouă doar dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului.

Respectiv, la caz, ținînd cont că în privința inculpatului Botnari Simion ***** a fost adoptată o hotărîre de încetare a procesului penal, instanța de recurs este în imposibilitate de a adopta o hotărîre nouă prin care acesta să fie recunoscut vinovat de săvîrșirea infracțiunilor incriminate, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în temeiul actului de amnistie, or în acest caz în mod evident se va agrava situația acestuia.

15. În continuare, ***cu referire la faptul săvârșirii de către inculpatul Botnari Simion ***** în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și art. 152 alin. (2) lit. e) Cod Penal, Colegiul penal reține că instanța de fond, la rejudecare urmează să verifice concursul de infracțiuni pentru care este învinuit inculpatul.***

Reieșind din cele expuse supra, conform articolului 414 alin. (4) Cod de procedură penală, ***pe episodul privind învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute la articolul 287 alin. (2) Cod penal***, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău consideră că instanța de fond urmează să înceteze procesul penal. Or, actele de violență exprimate sub forma vătămării medii nu pot fi reținute la calificare potrivit art. 287 Codul penal. Prin urmare, infracțiunea de huliganism prevăzută de art. 287 Codul penal nu poate să absoarbă violența de la infracțiunea prevăzută de art. 152 Codul penal.

15.1. Conform art. 33 Codul penal, *se consideră concurs de infracţiuni săvîrşirea de către o persoană a două sau mai multor infracţiuni dacă persoana nu a fost condamnată definitiv pentru vreuna din ele şi dacă nu a expirat termenul de prescripţie de tragere la răspundere penală, cu excepţia cazurilor cînd săvîrşirea a două sau mai multor infracţiuni este prevăzută în articolele părţii speciale a prezentului cod în calitate de circumstanţă care agravează pedeapsa. Concursul de infracţiuni poate fi real şi ideal. Concursul real există atunci cînd persoana, prin două sau mai multe acţiuni (inacţiuni), săvîrşeşte două sau mai multe infracţiuni. Concursul ideal există atunci cînd persoana săvîrşeşte o acţiune (inacţiune) care întruneşte elemente a mai multor infracţiuni*. Definitoriu pentru concursul de infracțiuni este că acțiunile/inacțiunile infracționale comise sînt cuprinse, cel puțin, de două norme din partea specială a Codului penal, toate fiind aplicabile la calificare. Prin aceasta are loc delimitarea concursului de infracțiuni de concurența normelor.

Pentru concursul de infracțiuni este caracteristic că nici una din norme nu cuprinde integral cele săvîrșite. Calificarea va fi corectă și completă doar atunci cînd vor fi aplicate împreună două sau mai multe norme din partea specială a Codului penal. În contrast, în cazul concurenței normelor, va fi aplicabilă doar una din ele – cea care înglobează cel mai bine acțiunile comise de către făptuitor.

În continuarea gândului privind lipsa concursului ideal dintre infracțiunea de huliganism prevăzută de art. 287 Codul penal, pe de o parte, și infracțiunea prevăzută de art. 152 Codul penal, pe de altă parte, reținem că, sub raport subiectiv, există pluralitate de rezoluțiuni, iar sub raport obiectiv o pluralitate de elemente materiale și că, vor fi atîtea infracțiuni cîte elemente se vor realiza din împerecherea elementelor imateriale și materiale. Pentru a fi în prezența concursului ideal de infracțiuni, pe lîngă condițiile de existență doar a unei singure acțiuni infracționale și comiterea a cel puțin două infracțiuni din partea specială a Codului penal, mai este necesar ca acțiunea infracțională comisă să înglobeze în totalitate normele infracționale comise.

15.2. Avînd în vedere condițiile faptei examinate, este inadmisibil prin aplicarea loviturilor (aceleași lovituri comise de către inculpat asupra părții vătămate) comiterea simultană a infracțiunilor prevăzute de art. 152 Codul penal și art. 287 Codul penal, întrucît ambele infracțiuni presupun violență.

15.3. <u>Astfel, concluzia care se impune rezidă în faptul că, în cazul în care violența aplicată de către făptuitor în legătură cu încălcarea ordinii publice se exprimă sub forma vătămării medii calificarea se va face potrivit art. 152 Codul penal și art. 354 Codul contravențional.</u>

15.4. Acceptarea unei asemenea variante de calificare prin concurs ideal în baza art. 287 alin. (2) Codul penal și art. 152 alin. (2) Codul penal, ar însemna ignorarea principiului neadmiterii tragerii la răspundere penală de două ori pentru aceeași faptă, prevăzut la art. 7 alin. 2 Codul penal și art. 22 alin. 1 Codul de procedură penală. Fiind aplicată o singură dată, violența nu poate fi reținută de două ori la calificare: prima dată în contextul infracțiunii prevăzute de art. 152 Codul penal; a doua oară ca expresie a infracțiunii de huliganism.

În ceea ce privește respectarea principiului *non bis in idem*, aplicarea acestui principiu este supusă triplei condiții de identitate a faptelor, unitatea contravenientului și unitatea interesului juridic protejat. Prin urmare, în temeiul acestui principiu, aceeași persoană nu poate fi sancționată mai mult decât o dată pentru un mod unic de comportament ilegal conceput pentru a proteja aceleiași valori juridice.

15.5. Astfel, este consacrat că criteriul relevant pentru excluderea dublei incriminări este identitatea faptelor materiale, înțeles ca existența unui ansamblu de circumstanțe concrete care sunt indisolubil legate între ele. La caz, constatăm că aceleași fapte (lovirea cu provocarea vătămării medii) materiale sunt atribuite ca element obiectiv al componenței de infracțiune prevăzute de art. 152 alin. (2) Codul penal și ca element obiectiv al componenței de infracțiune prevăzute de art. 287 alin. (2) Codul penal.

Fiecare dintre infracțiunile instituite solicită dovada unui element diferit. Regula aplicabilă este faptul că, în cazul în care aceeași faptă sau operațiune constituie o încălcare a două dispoziții legale distincte, testul care urmează a fi aplicat pentru a stabili dacă există două infracțiuni sau doar una, este dacă fiecare prevedere impune dovada unui fapt suplimentar pe care cealaltă nu o cere. Un act unic poate fi o infracțiune împotriva a două prevederi legale, precum și în cazul în care fiecare prevedere cere o dovadă a unui fapt suplimentar pe care cealaltă nu o cere, o achitare sau condamnare în temeiul unei prevederi nu exonerează persoana de la urmărirea penală și pedeapsă în temeiul celeilalte prevederi.

15.6. Totodată, Colegiul penal consideră necesar de a menționa regula ce rezidă în următoarele: dacă fiecare infracțiune conține un element care nu este inclus în cealaltă; dacă nu, acestea sunt „aceeași infracțiune” în sensul clauzei, și clauza interzicerii judecării de două ori pentru aceeași infracțiune interzice pedepsirea ulterioară sau urmărirea penală.

Regula „de a nu fi judecat de două ori” este consfințită și în Convenția Europeană a Drepturilor Omului (protocolul nr.7 art.4). Curtea a stabilit *în cauza Zolotukhin v. Federația Rusă,* că urmează a fi aplicat criteriul ”aceleași elemente esențiale” pentru a stabili dacă este încălcat principiul non bis in idem. În jurisprudența Curții, infracțiunile separate au fost distinse cu ajutorul criteriului ”aceleași elemente esențiale” în cinci circumstanțe. În primul rând, în cazul în care comportamentul reclamantului nu era același cu privire la cele două infracțiuni (la fel ca în *Manasson*, citată mai sus). În al doilea rând, în cazul în care înseși infracțiunile au avut diferite aspecte esențiale (la fel ca în *Schutte c. Austriei*, nr. 18015/03, 26 iulie 2007, în care Codul penal se referea la utilizarea amenințării violente împotriva unui agent public, în timp ce Codul rutier pedepsea doar omisiunea de a se opri în scopul unui control rutier). În al treilea rând, în cazul în care o condiție esențială a naturii vinovăției inculpatului a fost necesară pentru o infracțiune, dar nu s-a aplicat la cealaltă (cum ar fi o dovadă de intenție sau neglijență, la fel ca în *Rosenquist*, citată mai sus, sau o dovadă a unui eșec intenționat, la fel ca în *Ponsetti și Chesnel c. Franței* (dec.), nr. 36855/97 și 41731/98, ECHR 1999-VI). În al patrulea rând, în cazul în care scopul măsurilor a fost diferit (de exemplu, prevenirea și disuadarea, spre deosebire de reprimare, la fel ca în *Mjelde c. Norvegiei* (dec.), nr. 11143/04, 04, 1 februarie 2007). În al cincilea rând, în cazul în care sancțiunile vizau

două entități juridice distincte (la fel ca în *Isaksen c. Norvegiei* (dec.), nr. 13596/02, 2 octombrie 2003).

În jurisprudența Curții se pune accentul pe „elementele esențiale” ale celor două infracțiuni. În *Franz Fischer* a*. Austriei* (nr. 37950/97, 29 mai 2001), Curtea a confirmat că articolul 4 al Protocolului nr. 7 a tolerat urmărirea penală pentru mai multe infracțiuni care decurg dintr-un act criminal unic (concurs ideal de infracțiuni). Totuși, deoarece ar fi incompatibil cu această dispoziție ca un reclamant să poată fi judecat sau pedepsit din nou pentru infracțiunile care au fost pur și simplu ”nominal diferite”, Curtea a statuat că trebuie să examineze suplimentar dacă astfel de infracțiuni au avut sau nu aceleași ”elemente esențiale”. În cazul dlui Fischer, în care contravenția administrativă de conducere a automobilului în stare de ebrietate și infracțiunea de provocare a morții din neglijență din cauză că ”s-a lăsat intoxicat”, au avut aceleași ”elemente esențiale”, Curtea a constatat o încălcare a articolului 4 al Protocolului nr. 7. De asemenea, ea a subliniat faptul că dacă cele două infracțiuni pentru care persoana în cauză a fost judecată s-ar fi suprapus doar puțin, nu ar fi existat vreun motiv să se considere că inculpatul nu ar fi putut fi urmărit penal pe rând pentru fiecare dintre ele. Aceeași abordare a fost urmată în cauza *W.F. c. Austriei* (nr. 38275/97, 30 mai 2002) și *Sailer c. Austriei* (nr. 38237/97, 6 iunie 2002), ambele bazându-se pe un set similar de circumstanțe. În consecință, Curtea consideră că articolul 4 al Protocolului nr. 7 trebuie să fie înțeles în sensul că interzice urmărirea penală sau judecarea a celei de-a doua ”infracțiuni” în măsura în care aceasta decurge din fapte identice sau fapte care sunt în mod substanțial aceleași.

La caz, instanța de judecată constată că, dacă aplicăm regula „elemente esențiale”, care rezultă din jurisprudența Curții, atunci concluzionăm că, elementul esențial – aplicarea violenței, este atribuit atît în cazul art. 152 alin. (2) Codul penal cît și în cazul art. 287 alin. (2) Codul penal. Dacă aceleași element esențial este prezent în ambele infracțiuni incriminate, atunci este posibilă o încălcare a articolului 4 al Protocolului nr. 7.

16. De asemenea, având în vedere cele mai sus statuate, instanța de fond urmează să verifice posibilitatea încetării procesului penal în privința lui **Botnari Simion**, pentru fapta prevăzută de art. 287 alin. (2) Cod penal și soluționarea cauzei potrivit dispozițiilor Codului contravențional.

17. ***Cu referire la a acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Donici Nicolae către Botnari Simion cu privire la repararea prejudiciului moral și a prejudiciului biologic,*** instanța de fond urmează să ia considerație următoarele circumstanțe:

17.1. Instanța de recurs notează că în principiu, încălcarea oricărui drept garantat de lege poate fi de natură să conducă la producerea unui prejudiciu moral, ce dă naștere la obligația pentru persoana care a încălcat dreptul altei persoane de a-l acoperi.

În privința aprecierii cuantumului reparației morale, acesta nu poate fi determinat după criterii precise, el urmînd a fi evaluat după natura încălcării suferite, în funcție de situația personală a victimei, a legăturii ei cu cel care i-a încălcat dreptul.

La determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atît aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cît și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi: -

importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale și a bunurilor (viața, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinței, secretul personal și familial, onoarea, demnitatea și reputația profesională etc.); - nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice (lipsirea de libertate, pricinuirea vătămării corporale, decesul persoanelor apropiate (rudelor), pierderea sau limitarea capacității de muncă etc.); - felul vinovăției (intenția, imprudența) persoanei care a cauzat prejudiciul, în cazul în care pentru repararea prejudiciului moral este necesară prezența ei. Instanțele judecătorești, la determinarea mărimii prejudiciului moral în echivalent bănesc, sînt în drept să ia în considerație și alte circumstanțe probatoare prin actele pricinii, în particular, situația familială și materială a persoanei care poartă răspundere pentru cauzarea prejudiciului moral părții vătămate.

Colegiul Penal notează că repararea prejudiciului moral reprezintă satisfacții echitabile destinate a compensa material suferințele fizice ale părții vătămate, ca urmare a acțiunilor infracționale ale făptuitorului. Cu referire la cuantumul prejudiciului moral solicitat, acesta nu este supus unor criterii legale prestabilite, ci determinarea lui în concret este lăsată la libera apreciere a instanței de judecată.

Totodată, se reține că la stabilirea cuantumului despăgubirilor echivalente unui prejudiciu moral se are în vedere o serie de criterii: consecințele negative suferite de cei în cauză pe plan fizic și psihic, importanța valorilor morale lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori și intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămări, măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială, având în vedere că, prin aceste despăgubiri cu rol compensatoriu, se urmărește o reparație justă și echitabilă a prejudiciului moral suferit și, nu îmbogățirea fără justă cauză.

În absența unor criterii pe baza cărora să se poată realiza o cuantificare obiectivă a prejudiciului moral, acesta se stabilește în raport cu consecințele negative suferite de persoană, importanța valorilor lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori, intensitatea cu care au fost concepute consecințele vătămării, măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială. În cuantificarea prejudiciului moral aceste condiții sunt subordonate condiției aprecierii rezonabile pe o bază echitabilă corespunzătoare prejudiciului real și efectiv produs reclamantului, astfel încât să nu se ajungă la o îmbogățire fără justă cauză a celui care pretinde daune morale.

Instanța de recurs reține că, criteriul general evocat în jurisprudența CEDO constă în aceea că, despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă reputației, având în vedere totodată gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora. În situația daunelor morale, datorită naturii lor nepatrimoniale, o evaluare exactă a acestora în bani nu este posibilă, întinderea despăgubirilor realizându-se prin apreciere raportată la elementele de fapt.

Cu referire la prejudiciul moral în mărime de 60 000 lei solicitat de către partea vătămată, instanța de recurs reține că acesta și-a motivat cerințele prin faptul că în urma loviturilor cauzate de către Botnari Simion, i-au fost provocate leziuni corporale. Totodată, partea vătămată a indicat că, urmare a faptei infracționale comise de Botnari Simion i-au fost provocate mari suferințe psihice și dureri fizice.

Colegiul Penal menționează că instanța de fond urmează să încaseze o sumă reală și proporțională cu suferințele cauzate reclamantului.

18. Subsecvent, se reține că *partea vătămată în recursul depus a solicitat și în casarea de la inculpat a prejudiciului biologic în mărime de 80 000 lei.*

Art. 2033 Cod civil, prevede: ***Repararea prejudiciului biologic*** cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății, (1) În cazul vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății, pe lîngă repararea prejudiciului patrimonial și celui moral, se va plăti o despăgubire separată pentru însăși vătămare (prejudiciul biologic). (2) Vătămarea sănătății cuprinde și vătămarea sănătății mintale doar dacă ea se manifestă printr-o maladie sau o stare care necesită asistență ori un serviciu medical.

Conform **art. 2034 Cod civil,** Reparația prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces, (1) Plata despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces se efectuează în rate lunare. (2) Compensarea cheltuielilor ce vor fi suportate din cauza vătămării integrității corporale sau altei vătămări a sănătății poate fi stabilită cu anticipație, în baza avizului organului medical abilitat, inclusiv pentru achitarea prealabilă a serviciilor și bunurilor necesare, ca foaie la sanatoriu, bilete de călătorie, mijloace speciale de transport etc. (3) La cererea persoanei îndreptățite de a primi despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces, instanța de judecată poate stabili, dacă există motive întemeiate, ținînd cont de posibilitățile persoanei responsabile, achitarea despăgubirilor în formă de plată unică pentru o perioadă de cel mult 3 ani. (4) În caz de lichidare a persoanei juridice răspunzătoare pentru prejudiciul cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces, sumele respective sînt capitalizate potrivit legii.

Potrivit **art. 2035 Cod civil,** Schimbarea cuantumului despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății sau prin deces, (1) Dacă, din cauza vătămării integrității corporale sau a altei vătămări a sănătății, capacitatea de muncă a scăzut ulterior față de capacitatea pe care persoana vătămată a avut-o în momentul cînd i s-a atribuit despăgubirea, ea are dreptul să ceară un spor corespunzător al cuantumului despăgubirii. (2) Persoana obligată să plătească despăgubirea prevăzută la alin.(1) are dreptul să ceară reducerea ei corespunzătoare în cazul în care capacitatea de muncă a persoanei vătămate a crescut față de capacitatea din momentul atribuirii despăgubirii. (3) Sumele datorate pentru repararea prejudiciului cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății ori prin deces vor fi indexate conform legii.

Așadar, ca formă a prejudiciului nepatrimonial și ocrotit la nivel constituțional prejudiciul biologic reprezintă lezarea integrității psiho-fizice a persoanei, fiind astfel văzut ca o urmare negativă distinctă de prejudiciul moral. Desigur că necesitatea reparării, a compensării acestui prejudiciu se va cumula cu repararea oricărei forme de prejudiciu patrimonial cauzat persoanei. Astfel, s-a apreciat că deși în ipoteza lezării integrității psiho-fizice a unei persoane ale cărei venituri provin din intermedieri

financiare, prejudiciul patrimonial suferit nu este de o importanță majoră, precum în ipoteza unei leziuni permanente suferite la o mână de către un pictor ori un pianist celebru, în ambele situații prejudiciul biologic urmează a fi compensat printr-o evaluare independentă de urmarea negativă pe plan patrimonial adusă de aceeași faptă[1].

Există o legătură între prejudiciul patrimonial și cel biologic, iar aceasta se observă cel mai ușor atunci când analizăm urmările negative asupra capacității de muncă ce provin din lezarea integrității psiho-fizice, a stării de sănătate a victimei. Astfel, fie că vorbim de damnum emergens (reducerea cuantificabilă a veniturilor obținute înainte de fapta ilicită) fie de lucrum cessans (pierderea șansei de a spori veniturile, prin ascensiune profesională), elementul comun este obținerea unor venituri mai mici de către victimă. Distinct, pierderea sau diminuarea capacității de muncă afectează ființa umană, această capacitate reprezentând o valoare intrinsecă omului și urmează ca aceasta să primească și o compensație pentru prejudiciul biologic astfel suferit.

Prejudiciul biologic, caracterizat de lezarea integrității psiho-fizice a persoanei, urmări negative evaluabile medico-legal, e distinct de suferința ce reprezintă prejudiciul moral, și care poate fi evaluat separat. Astfel încât, la stabilirea compensației pentru prejudiciul moral, judecătorul nu poate să procedeze doar la identificarea unei cote procentuale din compensația acordată pentru prejudiciul biologic, ci va trebui să țină seama de toate urmările negative, lezarea integrității morale, suferințele psihice și durerea precum și afectarea demnității umane.

Pentru repararea prejudiciului biologic, pe lângă întrunirea elementelor răspunderii civile delictuale, **este necesar să se dovedească** lezarea unei valori ce reprezintă un drept fundamental, al personalității, de o anumită gravitate. Așadar, având în vedere că prejudiciul biologic este o noțiune generică, nu foarte ușor de definit, au fost stabilite anumite condiții pentru invocarea acestuia, pentru a putea încadra acest prejudiciu într-o anumită tipicitate.

Specific pentru prejudiciul biologic, ca specie a celui nepatrimonial, cauzat prin eroarea judiciară, mai cu seamă prin raportate la detenția nelegală ori condamnarea pe nedrept, putem enumera contractarea anumitor boli în spațiile de detenție (tuberculoză, infecția cu virusul HIV), lezarea integrității fizice ce se poate manifesta prin migrene ori tulburări ale somnului, dar și lezarea integrității psihice, precum dobândirea unui sindrom depresiv, anxietate, manii ale persecuției, sau altele asemenea.

Sub acest aspect, se atestă că prin *sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022,* a-a admis parțial acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Donici Nicolae prin care solicită încasarea din contul lui Botnari Simion în beneficiul lui Donici Nicolae a prejudiciului moral cauzat prin infracțiune și s-a încasat cu titlu de prejudiciu moral suma de 20 000,00(douăzeci mii) lei.

S-a admis în principiu, acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Donici Nicolae prin care solicită încasarea din contul lui Botnari Simion în beneficiul lui Donici Nicolae a prejudiciului prejudiciul biologic în sumă de 80 000,00 lei, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

Respectiv, admițînd acțiunea civilă în partea prejudiciului biologic în principiu, lăsînd ca asupra cuantumului să decidă instanța civilă, ar face de fapt ca dreptul părții vătămate la recuperarea prejudiciului cauzat prin infracțiune să devină unul iluzoriu. Mai mult ca atît, nu este clară poziția primei instanțe de a admite în această parte acțiunea civilă în principiu, din moment ce, cu certitudine demonstrează vinovăția inculpatului, astfel, instanța de fond urmează să se expună asupra încasării prejudiciului biologic.

19. Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de fond, constituie eroare judiciară prescrise în art. 444 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului declarat de acuzatorul de stat, casării integrale a sentinței contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de fond, în alt complet de judecată.

20. La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. art. 437 alin. (1) pct. 1^4, 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Admite recursurile declarate de acuzatorul de stat Vladimir Severin, de partea vătămată Nicolae Donici și de apărătorul Victor Palancica în interesele inculpatului Botnari Simion împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13 octombrie 2022, adoptată în cauza penală privindu-l pe **Botnari Simion *****,** *casează sentința integral și trimite cauza la rejudecare către instanța de fond, în alt complet de judecată.*

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: ***Iurie Iordan***

Judecător: ***Elena Cojocari***

Judecător: ***Marcel Juganari***